

Skládkaři odvádějí na dividendách 3 mld. korun do zahraničí.

A tam je zakopaný pes.

Oproti řadě jiných byla Česká asociace oběhového hospodářství založena relativně nedávno, teprve v roce 2016. Oproti loňsku se počet členů asociace zdvojnásobil a zájem o vstup má mnoho dalších firem.

Důvody ke vstupu jsou celkem jednoduché: společnosti, které berou vážně transformaci českého odpadového hospodářství na oběhové potřebují informace, potřebují záštitu, potřebují širší odborné zázemí k prosazování svých názorů a postojů často ve velice důležitých záležitostech. Například v oblasti výrobků s ukončenou životností, zpracovatelském průmyslu a podobně.

Všichni členové ČAOBH mají možnost předkládat v rámci připomínkových řízení nově překládaných zákonů či jejich prováděcích předpisů své pozměňovací návrhy, nominovat díky členství své experty do poradních sborů Svazu průmyslu a dopravy České republiky, a také získat zázemí ke svým marketingovým činnostem účastí na konferencích, seminářích nebo veletrzích, kde je ČAOBH buď

samostatnými organizátory těchto akcí nebo spoluorganizátorem s renomovanými společnostmi, jako jsou například Veletrhy Brno, a.s.

Stále se formující a vznikající odpadová legislativa byla příčinou několika otázek na Miloše Kužvarta, ředitele ČAOBH.

Kde jsou podle vás hlavní příčiny zdlouhavého jednání při vzniku legislativy se stále nejasným výsledkem?

Ve věcech odpadového hospodářství se jedná o hodně velké peníze, kde existuje oproti jiným oblastem lidského konání jistota budoucnosti oboru (cynicky vzato podobně na tom je pohřebnictví). A díky obrovským lobbistickým tlakům se často stává, že na MŽP se setkávají naprosto protichůdné názory či zájmy firem, které podnikají v oblasti svozu a nakládání s odpady.

Měl jsem možnost se nedávno leccos dozvědět o pozadí opakovaných neúspěšných pokusů Ministerstva životního prostředí projít alespoň Legislativní radou vlády (LRV), kdy opakovaně MŽP předkládalo své návrhy, aby ty byly opakovaně odmítnuty. Pokud tedy právní předpisy projdou LRV, pak i vládou, začíná ještě složitější proces: jak v situaci menšinové vlády prosadit tyto právní úpravy ve Sněmovně, když máme pouhých 94 hlasů koaličních poslanců a jak v Senátu, který vůči současné vládní koalici je velice kriticky nastaven.

A zde si dovoluji připomenout moji vlastní zkušenost, kdy jsem v letech 2002 až 2006 sám pracoval jako poslanec: u tak složitých a zároveň každého občana se dotýkajících právních úprav bych sám, jako poslanec, požadoval prodloužení lhůt k projednání, aby i příslušné podvýbory se těmito návrhy mohly podrobně zabývat.

A moje další osobní zkušenost: v letech 1994 - 1995 jsem pracoval pro delegaturu Evropské komise v České republice a na základě vlastní zkušenosti z fungování obrovského aparátu EK si nedovedu představit, jak by v létě příštího roku za v řádu několik měsíců „zpoždění“ v přijímání potřebné legislativy naše republika měla být finančně sankcionována.

A k plně nevyřešené úvaze na závěr této otázky: ano, víme, že určité zájmové skupiny zcela nezakrytě říkají: „my vám ty zákony zase zařídíme“. K překonání tohoto možného scénáře je nezbytné mít jasnou politickou vizi, dostat díky trvalé komunikaci na svoji stranu podnikatelskou, municipální i univerzitní sféru a snažit se pro naši zemi najít to nejlepší možné řešení, jak ukončit již více jak 10 let trvající hody skládkovací lobby. Nebo snad budeme naše využitelné odpady i nadále vršit na haldy či sypat do jam a zároveň druhotné suroviny draho dovážet ze zahraničí? Přitom skládky nemají nekonečnou kapacitu: celková volná kapacita skládek dle CENIA je k dnešnímu dni 68 259 650 tun.

Všechny okolní státy, nejen na západ od nás, ale i na východ již začali s navyšováním poplatků. A mnohdy velmi razantně. U nás zdá se, jako by se zastavil čas. Kde jsou příčiny dosud nulového růstu poplatků za skládkování? A i navrhované zvyšování tohoto poplatku je velmi nedostatečné. Proč to všude jde a u nás nikoli? Do jaké míry tím poškozujeme naše odpadové hospodářství?

Zde musím s lítostí konstatovat, že jsme ztratili celé desetiletí. Po přijetí zákona o odpadech v roce 2001 se každý rok skládkovací poplatek automaticky navyšoval o 50, - Kč, dnes by to bylo rovných 1000, - Kč/tunu. Jenže přišel zlom, kdy se toto automatické navyšování zrušilo. A skládkování se stalo obrovsky atraktivním oborem díky svojí láci. Pro spoustu firem to bylo výhodné, především pro skládkařské firmy, kdy na dividendách odvádějí nyní ročně cca 3 miliardy Kč svým zahraničním majitelům. Prostě to byl a je nejlevnější způsob nakládání s odpady.

To, že si skládkovací lobby prosadila tento stav, je smutným dokladem, kam až sahá moc peněz. A je zde zřetelná snaha žít na úkor budoucnosti i nadále, co jiného je onen veletoch z konce loňského roku, že se posune zákaz skládkování využitelných složek SKO o dalších 6 let...

A k očekávané výši skládkovacího poplatku: moje zkušenost poslance mi napovídá, že se v této oblasti strhne ve Sněmovně a pak i v Senátu vášnivá debata. Nezakrývám

sociální citlivost tématu, ale ta začíná až u několikanásobného zvýšení samostatného skládkovacího poplatku, toto zvýšení se jen velmi malou částí totiž promítne do plateb občanů. Zvýšení skládkovacího poplatku, se kterým se počítá v návrhu zákona o odpadech, je však tak malé, že nebude nikoho motivovat k větší recyklaci využitelných složek. Možná až za cca dalších 10 let.

Nyní tedy máme před sebou rozhodující moment, zda se Česká republika vydá cestou modernizace, investic a v konci konců šetrnějšího nakládání s přírodními zdroji. Ano, bude to něco stát, ale ta současná „láce“ je na úkor budoucích generací, je díky rostoucímu deficitu na tzv. Rekultivačním účtu pouze odsunutí našich plateb na naše děti či spíše na naše vnoučata.

RNDr. Miloš Kužvart,
výkonný ředitel ČAOBH



Stručný profesní životopis M. Kužvarta:

1987: Doktorát oboru ložisková geologie a geochemie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

1995 - 2010: člen Rady vlády pro surovinovou politiku.

1997: dosažení kvalifikace auditora pro systémy managementu kvality a environmentu německého TUV CERT se specializací pro odpadové hospodářství.

1997 - 1998: člen Správní rady SUCO - Sdružení pro udělování certifikátů odpadovým firmám.

1998 - 2002: ministr životního prostředí České republiky (stále platné zákony o odpadech a o obalech byly přijaty v roce 2001)

2002 - 2006: místopředseda Výboru pro regionální rozvoj a životní prostředí Sněmovny Parlamentu České republiky

2017 - červen 2018: Projektový manažer společnosti SGS Czech Republic, s.r.o., pro druhotné energetické zdroje

2017 - dosud: lektor programu OSN UNDP pro využívání biomasy v energetice.

2018 - červenec - dosud: výkonný ředitel České asociace oběhového hospodářství, z.s.

„Udělejme konečně první krok na cestě k modelu řízení, který je připraven čelit zapeklitým problémům.“

Proč jinde ve vyspělých zemích proces tvorby odpadové legislativy funguje a u nás již deset let debatujeme a debatujeme a pořád nic?

Klíčové je dle mého názoru odpovědět si na otázku, kdo je hybatelem změn. V kontextu EU je to v odpadovém a oběhovém hospodářství evropská asociace FEAD, která sdružuje národní asociace a společnosti, které skutečně podporují oběhové hospodářství a skutečně do něj investují. Za Českou republiku je členem naše mladá Česká asociace oběhového hospodářství (ČAOBH). Není to tedy ČAOH, která dlouhodobě v ČR zastupuje skládkářské zájmy, a (přesto) je vlivným stakeholderem v celém procesu. Jak uvádí ve výtečné diplomové práci *Landfill regulation as a key to a circular economy?* (2018) Anna Kárníková „...upozorněním obcí na tehdejší nevyjasněné dopady zvýšeného poplatku za skládkování se zájmové skupině podařilo zablokovat změnu politiky na desetiletí.“ Pokud se tedy konečně prosadí razantní omezení skládkování, bude to jen první krok na cestě (opět cituji A. Kárníkovou) „...k modelu vládnutí, který je připraven čelit „zapeklitým“ problémům (cit. Rittel & Webber, 1973) udržitelného rozvoje 21. století.“

@ZdenekHorsak

